

DOKTOR ve HEMŞİRELERİN EL HİJYENİ ALİŞKANLIKLARININ ÖRNEK GRUP ÜZERİNDE ANKET METODUYLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Y. BASKINDAĞLI

Gölcük Asker Hastanesi, Gölcük, KOCAELİ

Giriş: Hastane infeksiyonları sağlıkta en önemli kalite göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir, morbitide ve mortaliteye sebep olmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde hastane infeksiyonlarının > %40'ı önlenabilir. Önlemede, en etkin ve en kolay yol el hijyeninden geçer.

Amaç: Bu araştırma, doktor ve hemşirelerin el yıkama alışkanlıkları, yıkama sıklıklarının ve eldiven kullanma alışkanlığını saptamak amacıyla yapılmıştır.

Uygulama: Bu araştırma, doktor ve hemşirelerin el yıkama alışkanlıkları, yıkama sıklıklarının ve eldiven kullanma alışkanlığını saptamak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırmaya kurumdan izin alınarak hastanede çalışan toplam 79 adet gönüllü doktor ve hemşire üzerinden araştırmacı tarafından hazırlanan anket formu ile 15 çoktan seçmeli soru sorularak hazırlanmıştır. Elde edilen veriler temel istatistiksel analiz yöntemleri ile işlenerek, ortalamalar kendi aralarında ilişkilendirilmiş ve bu verilere dayanarak harcanan zaman ve yöntem farklılıkları göz önüne serilmeye çalışılmıştır. Çalışmaya yaş ortalaması 33.9 olan 79 kişi katılmıştır. Katılımcıların, %31.65'i doktor, %68.35'i hemşiredir. Bu bulgulardan, bir doktorun gün içinde 29.41 dakikasını, bir hemşirenin ise 40.45 dakikasını el hijyenini sağlamak için geçirdiği görülmüş. Kalıp ve sıvı sabun kullanımında, sıvı sabun kullanımının tercih edildiğini göstermekte, doktorların %16.00'sı, hemşirelerin ise %38.88'i kalıp sabun kullanımı tercihi yönünde, klasik ip dokuma havlu ve kağıt havlu kullanımında tercihler kağıt havlu kullanımının tercihinin göstermekte, doktorların %24'ü, hemşirelerin ise %25.93'ü kumaş havlu tercihi yönünde. Yukarıda yazılı sıvı/kalıp sabun kullanımı ve klasik ip dokuma/kağıt havlu kullanımı tercihi sorularındaki en önemli tespitler; kalıp sabun/klasik ip dokuma havlu kullanımıyla ilgili "Hiç bir zaman" yanıtını vermişken, sıvı sabun/kağıt havlu kullanımı için bu kesin ifadenin hiç kullanılmamış olmasıdır. Hastane infeksiyonunu önlemede; el yıkama alışkanlığının, ortam temizliği ve dezenfeksiyonuna oranla en etkili yol olarak görüldüğünde tespitler arasındadır. Bu oranlar doktorlar için %60.00-%40.00, hemşireler için %83.33-16.67. Günlük temas edilen hasta sayısı sorusuna verilen cevaplardan yola çıkarak yapılan tespitite; doktorlar için günde 40'dan fazla hasta ile temas halinde olduğu kabul edilen %28.00'ü yine ortalama dışı kabul etsek bile, günlük 19.44 hasta temasına karşılık, eldiven kullanımı ortalaması günlük 9.17 adet olduğu tespit edilmiştir. Hemşirelerin, günde 40'dan fazla hasta ile temas halinde olduğu kabul edilen %03.70 oranının 40'dan fazla eldiven kullanımı sorusuyla doktorlardakine benzer standart oranda kalmadığı %1.85'e gerilediği görüldü. Ayrıca günlük ortalama 19.46 hasta temasına karşılık, hemşirelerde eldiven kullanımı ortalaması günlük 7.45 adet olduğu tespit edilmiştir. Hastayla temas öncesi ve sonrası, Hastadan hastaya geçerken eldiven giymeden önce ve sonra el yıkama alışkanlığı konularına verilen cevaplar istatistiksel olarak ilişkilendirilmemiş. Pasta grafikler (pie charts) gösterimi ile tercihlerin ve uygulamaların farklılığı vurgulanmıştır.

Sonuç: Bu çalışma ile mevcut durumun analizi ve hijyen konusunda alışla gelmiş uygulamaların tespit edilmesi amacıyla ulaşılmıştır. Hastanede el yıkama sıklığı ve süresinin uluslararası kılavuzlar ve belirtilen sınırlara yakın olduğu fakat temas öncesi ve sonrası el yıkama alışkanlığının beklenen düzeyde olmadığı saptandı. El yıkama davranışı ile ilgili eksiklerin giderilmesi açısından personelin eğitimi, uyumun kontrolü ve geri bildirim yapılmasının etkili olacağı ortaya çıkmıştır.